

olnud enam muud varianti jäänud, kui asjast avalikult rääkida.

Täpsusta, miks koosolek üldse kokku kutsuti?

Õeldi, et Aivar tahab meid näha ja õnnitleda „Alice imedemaal“ eduka esietenduse puhul ning rääkida veel paaril teisel teemal.

Oli sul võimalus seal sulle usaldatud muresid siiski jagada?

Kui ta oma paar lauset ära ütles, üritasin küll vastata, aga selle peale ta ütleski, et jutud lõpetada. Kõik. Tema hääletoon ja kehakeel näitasid, et rohkem rääkida ei tohi. Ausalt öeldes oli see traumeeriv kogemus.

Aga miks sa esialgu Ekspressis anonüümsust soovisid?

Esialgu rääkisid kõik anonüümselt. Rääkisime lihtsalt oma lugusid. Kui käivitus kohtuprotess, tahtsin väga tunnistajana kohtus rääkida, olin valmis ka selleks, et avalikkus saab mu nime teada. Kuna kohtus käsitleti aga ainult **Lisanna** juhtumit ja minu juhtumi uurimine lõpetati, tundsin, et anonüümsus tuleb lõpuks kõrvale jätta.

Miks sa nüüd oma näo ja nimega räägid?

Mulle tundub, et minu juhtum on aetud segamini **Seili Loorits-Kämbre** juhtumiga. Pärast „Duubli“ saadet jäi mul süda väga kripeldama ja ma ei tahtnud, et inimestele jääks mulje, justkui Seili juhtum oleks kolmanda isiku üledramatiseeritud. Need kaks juhtumit ei ole omavahel seotud.

Saates olid vaid prominentsed Aivari pooldajad. Lisaks segadus minu ja Seili juhtumite vahel, mida ei selgitatud. Ja lõpuks jutt sellest, kuidas Lisanna tahtis Aivarist lahti saada ja korraldas hävituskampaania.

Kui väidetavalt kõik said aru, kui salakaval inimene Lisanna on, siis miks ta meil 2019. aastal parimaks kolleegiks valiti? Saade ajas vihale ja ma ei vaadanud seda lõpuni.

Teine pool ei tahtnud saatesse minna. Jah. Paljud ka kardavad. Võib-olla seda, et on raske tööle tagasi minna. Seili Loorits-Kämbre ütleb, et kuulis üllatusega politseilt, et teda on ahistatud, et keegi on tema justkui ohvriks üles andnud. Milles see segadus ikkagi on?

Paar nädalat hiljem ootas mu sõber enda järjekorda ja Seili oli massaažilaual. Aivar tuli tuppa ja kallistas Seilit, nagu ta mind oli kallistanud. Taas naerdes. Võimalik ka, et temal oligi ka trikoo seljas, näiteks jalamassaaži ajal.

Mäel ei peaks sinna asja olema, kui on teada, et toas võivad olla naisedantsijad, kel ülakeha paljas.

Käisid suvel usaldusisiku juures ka?

Jah. Käisin ka politseis ja kuna olen tantsijate usaldusisik, siis ka veel Estonia nõukogu ees.

Pea ütles, et **Thea Rohtla** oli töös väga põhjalik. Ta oli murelik olukorra pärast. Raportit ma näinud ei ole.

Olid seal nimelised lood?

Ei, anonüümsed.

Estonia teater on usaldusisiku raporti kustutanud, sest Estonia sõnul oli raportit vaja nõukogule vaid mingite otsuste tegemiseks ja kuna see nõukogu koosolek on nüüdseks möödunud, siis on raport oma eesmärgi täitnud ja see kustutati. Mis tundega seda uudist lugesid?

Eks ikka nuga südamesse tunne oli. Ma ei saa aru, miks oli vaja raport hävitada. Isiklikult arvan, et raport oleks võinud olla maja sees avalik, sest seal käisid rääkimas oma inimesed. Aga nüüd on tunne, et asi ei jõuagi kuhugi ja inimesed jäid kannatama, õiglust ei tulegi.

Mida majasisene avalikustamine muutnud oleks?

Me saaks aru, kui palju neid olukordi oli. Minu teada käis seal rääkimas

rohkem kui need, kes ajakirjanduses on rääkinud.

Mis Estonias muutunud on näiteks raporti tulemusena?

Hooaja alguses oli keeruline, oli tunda, et on selgelt kaks vastaspoolt. Aga töö on meil kõigil ühine eesmärk teenida Eesti kultuuri. Keerulised meeleolud on siiani. Mõlemad pooled tunnevad, et lahendust ei ole saanud.

Inimesed küsivad sageli, et kui kellelgi oli ebamugav, miks midagi ei öeldud. Kui räägime Aivar Mäest, kes on Eesti kultuurimaastikul ülioluline isik, ei saa tulla ütlemata mulle või teistele naistele, et miks midagi ei öeldud. Võib-olla ma töökohta ei kaotaks, aga võib-olla oleksin rikkunud suhted Mäega, mis teeks töö käimise väga keeruliseks, sest oleme seal kui üks perekond.

Üks asi on muutunud: enam ei ole öde füsioterapeudiga samas toas

ning on reegel, et massaažiruumis ei või olla kedagi peale füsioterapeudi ja ühe inimese.

Kas nõukogu sai hakkama oma tööga? Kaitsepositsioon võeti kiiresti ja **Arne Mikk** ütles kommentaare, mis tegid kannatajatele haiget. Kas või see, et anonüümseid kommentaare nad tõsiselt ei võta. Või et teatri traditsioonid, nagu põlvega tagumiku löömine enne esietendust, ei käi #Metoo liikumise alla. Aga need kirjeldatud olukorrad polnudki ju teatri traditsioonidega kuidagi seotud.

Oleks võinud ka natuke kiiremini leida usaldusisiku, mitte pärast mitut nädalat ootamist. Et kannatajatele ka keegi teatris midagi ei öelnud, on kahju.

Nõukogu kuulas mind ilusti ära ja meil oli kokkuvõttes hea koosolek. Kuigi tundus, et nõukogus vanema põlvkonna esindajad ei võtnud tõsiselt neid kommentaare, kui ei olnud kehal mingeid asitõendeid episoodide kohta.

Miks sa politseisse läksid?

Ma poleks tulnud selle pealegi, et oleks võinud pärast massaažilaua intsidenti politseisse helistada. Aga mulle soovitati seda teha ja uurimine algatati. Tundsin kohustust asjaga edasi minna ja teha läbi kõik õiged sammud, et õiglus taastada.

Kuidas see lõppes?

Huvitavalt. Sain kirja, et kuna ma ei teinud ise Aivar Mäele tol hetkel selgeks, et tema käitumine ei ole sobiv, ei saagi midagi teha. Väärteomenetlus lõpetati. Kõik. Sellest oli tõsiselt kahju.

Tunned Lisannat hästi?

Ei. Ma ei teagi teda eriti. Ka kõiki teisi kannatanuid ma ei tea, aga neid, keda tean, nendega oleme ühenduses olnud.

Oled jälginud loo kajastust – mis mõtted tekivad?

Paari asja pärast on kurb meel. Esiteks see, et Estonia teatri nõukogu tegevusvaldkond ei olnud inimestele teada. Me ei teadnud ja ei mulle ega Linnarile ka pakutud, et neist probleemidest võiks nõukogule rääkida. Kahju, et läbipaistvust polnud.

Kahju on ka sellest, et väga kiiresti võeti Aivari suhtes kaitsepositsioon ja hakati majas koguma ainult pooldajate allkirju. Kuni praeguseni jäigi neile inimestele, kes kannatasid, mulje, et nad ongi teatris täiesti üksid. Need inimesed on ikkagi Estonia töötajad, nad peaks samaväärset käitumist saama.

Mulle kirjutati palju väikestest asjadest, mis teistel olid juhtunud. Nenditi, et on hea, et teemast räägitakse. Seda leidsid ka mitmed mehed, kes olid ka ise pealt näinud kummalisi olukordi. Julgustasin inimesi rääkima, ka politsei ja usaldusisikuga, et nad ei kardaks töö kaotamise pärast: kõiki koos ju lahti lasta ei saa. Hirmuvalitsemine tuleb ära lõpetada.

On estoone lasi, kes veeretavad mõtet, ehk tuleks Mäe tööle ennistada.

Tema toetuseks koguti natuke üle 300 inimese allkirja. Aga majas on üle 400 töötaja. Siin ei peaks vaata-

ma, kui palju inimesi midagi rääkis. Ühest juhtumist piisab. Kui majas on üle 100 inimese, kes seda ei poolda, pole reaalne, et ta peadirektorina jätkanud oleks.

Kuidas teha selgeks, mida sa tunnend, inimesele, kes ütleb, et ära ole nii õrnake või et teatris ongi teistsugused inimesed?

Muidugi on teatris teistsugune õhkkond ja teistsugused inimesed, seepärast töötamegi teatris, et oleme vabameelsemad. Aga sellel on ka omad piirid. Alguses ma ei pidanud õigeks, et seda peetakse generatsioonidevaheliseks lahkkeliks, aga võib-olla nii siiski on.

Kohtuasja ei kardata?

Hea meelega läheks ja tahaks oma juhtumit ka kohtule rääkida. Ja kui mind kaevatakse kohtusse, mis siis ikka. Võitlen siis lõpuni, et õiglus saaks jalule. Et majja ei jääks inimesi, kes tunnevad, et keegi nende poolt ei olnud ja mitte midagi lugu de jagamise järel ei saavutatud.

Kuidas suvi pärast balletikate loo ilmumist möödus?

Suvi oli üldse keeruline. Raske oli läbi elada kõike, lugeda kommentaare, kuidas sõnu väänatakse, ja inimesed, kes ei ole teatriga seotud ega tea, kuidas teatrielu käib, aktiivselt kommenteerivad ja lugusid maha teevad.

Oskad sa mõista neid, kes Mäe toetuskirjadele alla kirjutavad?

Jaa, see on ju selge, et Aivar on teinud palju Eesti kultuurimaastiku heaks. Aga jällegi: kui sul on vaid positiivsed kogemused või oled Aivari sõber või sõbranna, ei tähenda see, et sa ei võta tõsiselt ühtki negatiivset kommentaari ja isegi ei taha teist poolt ära kuulata. Silma kinni pigistamine – seda oli kahju näha. Kui on Estonia töötajaid, kas või üks, kes end nii tunnevad, on vaja nad ära kuulata ja neid aidata.

Kuidas sa enda jaoks lahti mõtestad piiri, kus sa murrad lojaalsust Estoniale ja räägid avalikult majasisestest muredest?

Ma võin armastada oma töökohta ja samal ajal seda ka kritiseerida. See peaks olema kõigile lubatud. Ma armastan Estonia teatrit, tahan väga seal töötada, olen alati tahtnud.

Eestis ei ole vist avalikkuses seni nii põhjalikult töökultuuri ja ahistamise teemadel räägitud kui mullu suvel.

Mis sõnum saata neile, kes on sinuga samas olukorras?

Ahistatud peavad rääkima ja ei pea seda tegema üksid. Hoidsime lõpuks kokku ja kuigi meie lugu ei ole lahendust saanud, siis selleks, et edaspidi sarnaseid olukordi vältida, tuleb kogemusi jagada. #Metoo liikumist võib keegi ka ära kasutada, aga rääkima peab ikka.

Miks rääkisid Estonia töötajad meedias? Kui oled läbinud kogu õige tee, aga lahendust ei tule, siis mis muud üle jääb? Selleks ongi meedia.

Arvan, et asi ei ole lõppenud. Peame liikuma 21. sajandisse ja võimupositsioonil olevad inimesed ei tohi oma võimu ära kasutada.

Loe pikemalt: [ekspress.ee](https://www.ekspress.ee).

Mind valiti naiste usaldusisikuks.

NN MASSAAŽILAUJA JUHTUMIST

„Olin pikali massaažilaual, majas käiva füsioterapeudi juures. Ühel hetkel kõndis sisse Aivar, teretamise saatel viskas end oma kehaga minu peale risti, nagu tahtnuks mind kallistada. Lamasin kõhuli, ülakeha paljas, alakeha rätik. Mäe rääkis minu ja füsioterapeudiga mõned minutid juttu. Siis tundsin jalgadel kõditamist. Vaatasin üle selja – see oli Aivar. Ta hakkas naerma, rääkis pisut veel juttu ja kõndis minema. Ma ei mäleta, mida ta rääkis, sest olin šokis sellest, mis juhtus.“

See on juhtum, mille Ekspress avaldas mullu juunis. Pärast esimest artiklit, kus teatri endised ja praegused töötajad jagasid lugusid sellest, kuidas teatri peadirektor Aivar Mäe on neid ebasobivald kohelnud, võttis toimetusega ühendust Cristina Krigolson, kes ütles, et ka temal on oma lugu jagada. Kirja saigi ülalkirjeldatud lugu.

Pärast seda läks Krigolson ka politseisse, Estonia nõukogu ette ja ka usaldusisiku jutule, et teha läbi kõik sammud, mida õigluse jalule seadmiseks teha saab.

Massaažilaua juhtum hakkas aga elama oma elu.

Märtsi keskel rääkis TV3 saates „Duubel“ Krigolsoni kolleeg, balletiartist **Seili Loorits-Kämbre**, et sai politseilt üllatava kõne, justkui tema oleks üks ahistatu. Ta selgitas, et tööpoolest kallistas Mäe teda massaažilaual, kuid ta ei pea seda ahistamiseks. Avalikkusele jäi aga saates selgitamata, et selliseid juhtumeid on mitu.

Esimeses avalikus intervjuus räägib Krigolson veel kord oma juhtumitest. Samuti sellest, kuidas kulges tema juhtumi uurimine politseis, milliseks ta hindab nõukogu ja usaldusisiku tööd möödunud suvel ja mis pärast Mäe lahkumist Estonias muutunud on.